

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 13. listopada 2010.

Duhovni koraci blaene Angele iz Foligna

Draga braćo i sestre!

Danas elim govoriti o blaenoj Angeli iz Foligna, velikoj srednjovjekovnoj mističarki koja je ivjela u 13. stoljeću. Obično se ostaje očarano vrhuncima iskustva sjedinjenja s Bogom koji je ona dostigla, ali se moda premalo promatraju prvi koraci, njezino obraćenje i dugi put koji je prošla od polazne točke, "velikog straha od pakla", do cilja, potpunog sjedinjenja s Trojstvom. Prvi dio Angelinog ivota ne moe se zasigurno nazvati ivotom gorljive Gospodinove učenice. Rođena 1248. u dobrostojećoj obitelji, ostala je siročće koje je majka dosta površno odgajala. Ubrzo je uvedena u visoko društvo grada Foligna, gdje je upoznala čovjeka koji ju je oenio kada je imala dvadeset godina i s kojim je imala sedmero djece. ivjela je lakoumno, toliko da je prezirala takozvane "pokornike" – veoma raširene u tome dobu – koji su zbog nasljedovanja Krista prodavali svoja dobra i ivjeli u molitvi, postu, sluenju Crkvi i u ljubavi.

Neki događaji, poput razornog potresa iz 1279., uragana, višegodišnjeg rata protiv Perugie i njegovih teških posljedica, utjecale su na Angelin ivot, koja je malo po malo počela biti svjesna svojih grijeha, da bi na kraju učinila odlučujući korak: zazvala je naime svetog Franju, koji joj se pojavio u jednom viđenju, da zatrai od njega savjet kako da izvrši dobru opću ispovijed. To se dogodilo 1285. godine. Angela se ispovjedila kod nekog franjevca u San Felicianu. Tri godine

kasnije, na njezinu putu obraćenja došlo je do još jedno zaokreta: njezina se obitelj raspala, naime, u razmaku od svega nekoliko mjeseci umire joj majka a zatim i suprug i sva djeca. Tada je prodala sva svoja dobra i 1291. pristupila Trećem redu svetog Franje. Umrula je u Foligno 4. siječnja 1309.

Knjiga blaene Angele iz Foligna (Il Libro della beata Angela da Foligno), u kojoj je sabrana dokumentacija o našoj blaenici, opisuje to obraćenje; ukazuje na ono što je bilo potrebno da do njega dođe a to su pokora, poniznost i nevolje, te opisuje njegov tijek, to jest niz Angelinih iskustava, koja su započela 1285. Prisjećajući se tih iskustava, nakon što ih je proživjela, pokušala ih je ispriopovijedati preko fratra ispovjednika, koji je iste vjerno zapisao pokušavajući ih potom podijeliti na etape, koje je nazvao "koracima ili mijenama", ali ih nije uspio potpuno dovesti u red (usp. Il Libro della beata Angela da Foligno, Cinisello Balsamo 1990., str. 51). Tomu je razlog što je iskustvo sjedinjenja kod blaene Angele potpuno uključivanje duhovnih i tjelesnih osjetila i ono što ona "shvaća" tijekom svojih ekstaza ostaje, da tako kaemo, samo "sjena" u njezinu umu. "Začuh doista te riječi", priznaje ona nakon mističnog zanosa, "ali ono što sam vidjela i shvatila i što mi je on [to jest Bog] pokazao nikako ne umijem i ne mogu izreći, premda bih rado otkrila sve ono što sam shvatila od riječi koje sam čula, ali je bio apsolutno neizrecivi bezdan". Angela iz Foligna predstavlja svoj mistični "doivljaj", ali to ne obrađuje umom, jer je riječ o boanskim prosvjetljenjima koje se saopćavaju njezinoj duši iznenada i neočekivano. Sâm franjevac priznaje da mu je teško prenijeti te događaje, "također zbog svoje velike i čudesne suzdranosti prema boanskim darovima" (isto, str. 194). Kao što je Angeli bilo teško izraziti svoje mistično iskustvo tako je njezinim slušateljima teško nju shvatiti. Posrijedi je situacija koja jasno pokazuje kako jedini i pravi Učitelj, Isus, ivi u srcu svakog vjernika i eli njime potpuno zagospodariti. To vrijedi i za Angelu, koja je pisala jednom svojem duhovnom sinu: "Sine moj, kada bi vidio moje srce, bio bi potpuno prisiljen činiti sve ono što Bog eli, jer je moje srce Boje i Boje srce je moje". Ovdje se čuje odjek riječi svetog Pavla: "ivim, ali ne više ja, nego ivi u meni Krist" (Gal 2, 20).

Promotrimo sada neke "korake" bogatog duhovnog puta naše blaenice. Prvi je jedno obećanje: "Bila je to spoznaja grijeha", kao što ona objašnjava, "nakon koje je duša osjetila veliki strah od kazne; u tome je koraku gorko plakala" (Il Libro della beata Angela da Foligno, str. 39). Taj "strah" od pakla odgovara onoj vjeri koju je Angela imala u trenutku svojega "obraćenja"; ta je vjera još uvijek siromašna naklonošću, to jest Bojom ljubavlju. Kajanje, strah od pakla, pokora otvaraju Angeli pogled na bolni "put kria" koji će je, od osmog do petnaestog koraka, dovesti do "puta ljubavi". Pripovijeda franjevac ispovjednik: "Vjerna duša mi tada reče: Imala sam ovu objavu: 'Nakon stvari koje ste opisali, neka se zapiše da svaki onaj koji eli sačuvati milosti ne smije skidati pogleda svoje duše s kria, bilo u radosti bilo u alosti koju mu dajem ili obećavam'" (isto, str. 143). Ali u toj fazi Angela još uvijek "ne osjeća ljubav"; ona govori: "Duša osjeća stid i gorčinu i još ne osjeća ljubav, već bol" (isto, str. 39), te je nezadovoljna.

Angela osjeća da mora nešto dati Bogu kao zadovoljštinu za svoje grijeha, ali polako shvaća da mu nema ništa dati, štoviše da je "ništica" pred Njim; shvaća da neće biti njezina volja ta koja će

joj dati Boju ljubav, jer joj ona moe dati samo njezino "ništa" i to što joj ona moe dati nije ljubav. Kao što će ona reći: "samo prava i čista ljubav, koja dolazi od Boga, prebiva u duši i omogućuje priznati vlastite nedostatke i Boju dobrotu [...] Ta ljubav nosi dušu Kristu i ona shvaća sa sigurnošću da se u njoj ne moe ni dogoditi ni biti ikakve prijevare. S tom se ljubavlju ne moe miješati nešto što je od ovoga svijeta" (Isto, str. 124-125). Riječ je o tome da se duša otvara jedino i potpuno Bojoj ljubavi, a to otvaranje ima svoj najviši izraz u Kristu: "O moj Boe", moli Angela, "učini me dostojnom spoznati najviši misterij, koji je tvoja veoma arka i neizreciva ljubav ostvarila, kao i misterij ljubavi Trojstva, to jest uzvišeno otajstvo tvog presvetog utjelovljenja za nas [...]. O neshvatljivog li misterija! Nema veće ljubavi od ljubavi kojom se moj Bog utjelovio da mene učini dionicom svoga boanstva" (Isto, str. 295). Ipak, Angelino srce nosi uvijek rane grijeha; i nakon dobre ispovijedi, ona osjeća da joj je oprošteno ali je ujedno pritišće teret grijeha, slobodna je i uvjetovana prošlošću, primila je odrješenje ali treba dati zadovoljštinu. I misao na pakao ju prati u stopu jer što više duša napreduje na putu kršćanskog savršenstva, to više postaje uvjerena ne samo da je "nedostojna", nego da zasluuje pakao.

I tako, na svojem mističnom putu, Angela shvaća na dubok način središnju stvarnost: ono što će je spasiti od njezine "nedostojnosti" i "zasluenog pakla" neće biti njezino "sjedinenje s Bogom" i njezino posjedovanje "istine", već sâm Isus raspeti, "njegova smrt na kriju za mene", njegova ljubav. U osmom koraku ona kae: "Ipak, nisam još uvijek shvaćala je li veće dobro moje oslobođenje od grijeha i pakla i obraćenje na pokoru, ili njegova smrt na kriju za mene" (isto, str. 41). Nepostojana je ravnotea između ljubavi i boli, promatranoj u čitavom njezinom teškom putu prema savršenstvu. Upravo zato promatra radije Krista raspeta, jer u tome viđenju vidi ostvarenu savršenu ravnoteu: na kriju visi čovjek-Bog, u najvišem činu patnje koji je najviši čin ljubavi. U trećem Naputku blaenica insistira na tome razmatranju i kae: "Koliko savršenije i čišće vidimo, to savršenije i čišće ljubimo. [...] Zato, koliko više vidimo Boga i čovjeka Isusa Krista, to smo više preobraeni u njemu po ljubavi. [...] Ono što sam rekla o ljubavi [...] isto to kaem i za bol: što duša više razmatra neizrecivu ljubav Boga i čovjeka Isusa Krista, to je alosnija i biva preobraena u ljubavi" (isto, str. 190-191). Moramo uroniti, preobraziti se u ljubavi i patnji Krista raspetoga, poistovjetiti se s Njim. Angelino obraćenje, koje je započelo spomenutom ispovijeđu iz 1285., sazret će tek kada se Boje oproštenje javi njezinoj duši kao besplatni dar ljubavi Oca, izvora ljubavi: "Nema toga koji bi se mogao izgovarati", kae ona, "jer svatko moe ljubiti Boga i on ne trai od duše ništa drugo osim da ga ljubi, jer on ljubi nju i ona je njegova ljubav" (isto, str. 76).

Na Angelinom duhovnom putu prijelaz s obraćenja na mistično iskustvo, s onoga što se moe izraziti na neizrecivo, događa se po kriju. "Bog i čovjek koji pati" postaje njezin "učitelj savršenstva". Čitavo se njezino mistično iskustvo, dakle, sastoji u stremljenju ka savršenoj "sličnosti" s Njim, posredstvom sve dubljih i sve radikalnijih čišćenja i preobrazbi. U taj predivan posao Angela ulae samu sebe, dušu i tijelo, ne štedeći se u pokorama i nevoljama od početka do kraja, eleći umrijeti sa svim bolima koje je pretrpio raspeti Bog i čovjek kako bi bila potpuno preobraena u Njega. "O sinovi Boji", preporučivala je ona, "preobrazite se potpuno u Bogočovjeka patnika, koji vas je toliko ljubio da se udostojao umrijeti za vas najsramočnijom smrću, podnijeti

najbolniju i najgorču smrt. I to samo iz ljubavi prema tebi, čovječe!" (isto, str. 247). To poistovjećivanje znači također ivjeti ono što je Isus ivio: siromaštvo, prezir, bol, jer, kao što kae, "po siromaštvu na ovoj zemlji duša će pronaći vječna bogatstva; po prijeziru i pretrpljenoj sramoti postići će najvišu čast i najveću slavu; po malo pokore, podnesene s mukom i bolju, posjedovat će s beskrajnom milinom i utjehom Najviše Dobro, vječnoga Boga" (isto, str. 293).

Taj put od obraćenja do mističnog iskustva s raspetim Kristom, do neizrecivog, uzvišen je put, čija je tajna neprestana molitva: "Što više budeš molio", kae ona, "to ćeš više biti prosvijetljen; što više bude prosvijetljen, to ćeš dublje i snanije vidjeti Najviše Dobro, Biće koje je najviše dobro; što ga dublje i snanije budeš vidio, to ćeš ga više ljubiti; što ga više budeš ljubio, toliko će ti on većom radošću ispuniti srce; i što ti većom radošću ispuni srce, toliko ćeš ga više shvatiti i moći razumjeti. Kasnije ćeš prispjeti punini svjetla, jer ćeš shvatiti da ne moeš razumjeti" (isto, str. 184).

Draga braćo i sestre, blaena Angela je na početku ivjela svjetovnjački, dosta daleko od Boga. Ali je zatim susret s likom svetog Franje i, na kraju, susret s Kristom Raspetim probudio dušu za Boju prisutnost, zato što samo s Bogom ivot postaje pravi ivot, jer postaje, u boli zbog grijeha, ljubav i radost. I tako blaena Angela progovara i nama. Danas smo svi u opasnosti ivjeti kao da Boga nema: Bog se čini tako dalekim od današnjega ivota. Ali Bog ima bezbroj načina, za svakog pojedinca poseban, da bude prisutan u duši, da se pokae da postoji i da me poznaje i da me ljubi. A blaena Angela eli da budemo pozorni na te znakove kojima Gospodin dotiče našu dušu, pozorni na Boju prisutnost, da bismo naučili tako kročiti s Bogom i prema Bogu, u zajedništvu s Kristom Raspetim. Molimo Gospodina da nas učini pozornima na znakove njegove prisutnosti, da nas nauči stvarno ivjeti. Hvala.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Od srca pozdravljam i blagoslivljam sve hrvatske hodočasnike, a na poseban način svećenike i vjernike riječke nadbiskupije predvođene njihovim nadbiskupom monsinjorom Ivanom Devčićem, kao i vjernike iz upe Gospe Fatimske iz Splita te Zbor Kraljica Jelena iz Solina. Dragi prijatelji, Crkva polae veliku nadu u vas, vaše obitelji i upne zajednice kako biste neprestano u vašoj domovini gradili ljubav i pomirenje. Ojačani u vjeri, molite zagovor Blaene Djevice Marije da ustrajete. Hvaljen Isus i Marija!